

En grøn vision for et socialt Europa

Baggrund

De Grønnes vision: et rummeligt og sammenhængende samfund

De Europæiske Grønne står for et Europa, der sikrer alle borgere muligheden for at realisere sig selv, skabe deres eget liv uafhængigt af andre og deltage i samfundslivet. Borgerne skal have lige muligheder og lige rettigheder samt understøttes af en aktiv socialpolitik og en stærk socialbeskyttelse. Vi mener, at disse mål er lige så vigtige som de økologiske og økonomiske mål. De Grønne afviser en neoliberal globalisering, der øger usikkerheden og alles kamp mod alle. Solidaritet og ansvar skal være hjørnestenene i et rummeligt og sammenhængende samfund.

Det er samfundets ansvar at skabe nogle vilkår for borgerne, der gør, at de kan virkeliggøre deres talenter og ambitioner, leve selvstændige liv og deltage i samfundslivet. Samfundet skal sørge for social retfærdighed og social integration for alle. Det betyder f.eks. adgang for alle til sundhedsydelse, uddannelse, boliger, godt arbejde, sociale ydelser osv. Vi har behov for et stærkt velfærdssystem, der beskytter borgerne mod sociale risici. Samfundet skal sikre, at ingen udsættes for diskrimination på grund af køn, etnisk eller social herkomst, alder, religion eller tro, seksuel orientering eller handicap. Når socialpolitikken skal give mennesker muligheder, skal den desuden vælge individuelle løsninger, så man undgår faren ved at "skære alle over en kam". Hvis samfundet skal leve op til sit ansvar, skal det afsætte væsentlige finansielle og menneskelige ressourcer til socialpolitik. For De Grønne er dette en investering i mennesker og ikke kun en byrde for regeringens budget. Et socialt bæredygtigt samfund er et af regeringernes vigtigste ansvarsområder. De skal definere reglerne og håndhæve dem; de skal organisere finansieringen af socialpolitikken og garantere lige adgang til goderne. De Grønne er imod privatisering af systemerne for sociale ydelser.

Et socialt bæredygtigt samfund er også et fælles ansvar. Virksomheder, institutioner og det organiserede civilsamfund spiller en vigtig rolle i skabelsen af et socialt bæredygtigt samfund, fordi disse organisationer alle deltager i dannelsen af vigtige dele af menneskers liv – især deres arbejdsliv. Vi ønsker, at de skal tilbyde menneskeværdige job, der giver mulighed for en bæredygtig balance mellem arbejdsliv og civilt liv og mulighed for livslang indlæring osv. De skal derudover være særdeles vigtige økonomiske bidragsydere til finansiering af socialpolitikken.

For De Grønne er et rummeligt og sammenhængende samfund ikke en ensrettet vej fra staten til borgerne. Vi mener, at vi alle bærer ansvaret for vores eget liv, over for hinanden og over for samfundet. Vi ønsker, at alle borgere skal deltage i et multiaktivt samfund, hvor

betalt arbejde er én måde at deltage på, men bestemt ikke den eneste. Når man tager sig af pårørende, udfører frivilligt arbejde eller deltager i samfundsinitiativer, udfører man også et arbejde, der er væsentligt for et bæredygtigt samfund, og som derfor skal anerkendes af samfundet. Borgere, der tager ansvar, er en nødvendig del i skabelsen af et socialt bæredygtigt samfund. Derfor er det vigtigt at motivere dem til og gøre det muligt for dem at tage ansvar.

Forskellige årelange mål i vores socialpolitik, som f.eks. at afhjælpe kønsskævhederne eller afskaffe fattigdom, er endnu ikke nået. Oven i alt dette er der opstået nye udfordringer, heriblandt det stigende antal personer der skifter job, det stigende antal personer der arbejder i usikre ansættelsesforhold, den øgede globalisering, migrationerne og samfundenes stigende gennemsnitsalder. Derfor har vi brug for en ambitiøs omdannelse af socialpolitikken og dens finansiering, der sætter solidariteten i centrum.

For De Grønne betyder opbygningen af et socialt Europa en stærk socialpolitik på alle offentlige planer – lokalt, regionalt, nationalt *og* på EU-plan. En social Union betyder, at social integration bliver et af EU-politikkenes hovedmål. I stedet for stive ensartede løsninger støtter vi en velfærdsmodel, der giver mennesker lige muligheder og gør det muligt for mennesker at leve deres liv på forskellige måder.

Hvorfor vi ikke kan fortsætte den nuværende kurs

De europæiske samfund står over for enorme udfordringer. Europa ser rigere ud end nogensinde før, men fattigdom og social udstødelse er stigende. Over de seneste 20 år er den økonomiske fordeling blevet mere ulige i næsten alle europæiske lande: Lønningernes relative andel af BNP i forhold til formuerne er faldet, mens ulighederne i indkomsterne er steget kraftigt. Samtidig har ufleksible politikker, der ikke ønsker underskud på statsbudgettet, og skattekonkurrence reduceret råderummet for socialpolitikkerne, der skal kompensere og omfordele. Globalisering, der fremmer et skred mod laveste fællesnævner inden for sociale standarder, en aldrende befolkning, store teknologiske ændringer og stigende social ulighed er nogle af de faktorer, der udfordrer den europæiske solidaritetsmodel. Det faktum, at energikrisen medfører voldsomt stigende oliepriser og øgede priser på madvarer, skaber yderligere social splittelse.

Faktum er, at både Barrosokommissionen og det konservative flertal, der dominerer EU's ministerråd og EU-parlamentet, ikke har reageret på disse udfordringer. I stedet har deres politik i stigende grad undermineret de europæiske velfærdsstater. Et af de nyeste og mest markante eksempler på denne tendens er Ministerrådets forslag til direktivet om arbejdstid, der vil øge det maksimale gennemsnitlige antal ugentlige arbejdstimer til mellem 60 og 65 timer eller mere. Også servicedirektivet er et godt eksempel på den retning, Kommissionen er på vej i. Selvom det endeligt vedtagne direktiv ligger fjernt fra det oprindelige Bolkesteinforslag, indeholder det stadig mange smuthuller.

Der træffes ikke vigtige forholdsregler som f.eks. et direktiv om forsyningspligtigheder for at sikre adgang til sundhedspleje og sociale ydelser af høj kvalitet. Kommissionen har under José Manuel Barrosos ledelse haft en stigende tendens til at tilsidesætte emner om social integration. Det indre markedes regler prioriteres fortsat højere end fundamentale sociale rettigheder.

Alt for ofte, f.eks. i forbindelse med servicedirektivet eller beskatning af økonomisk spekulation, har De Grønne været alene om at fremsætte et troværdigt alternativ til de konservatives og neoliberales politik, som har domineret Europas politiske dagsorden. Og i øvrigt modsætter mange, som hævder, at de ønsker et socialt Europa, sig, at EU overhovedet skal spille en rolle inden for dette område.

For øjeblikket er EU's vigtigste instrument på det sociale område "den åbne koordineringsmetode". Indtil videre har den ikke kunnet styrke Europas sociale dimension, fordi den er underordnet de ensidige økonomiske og budgetmæssige mål i stabilitets- og vækstpagten og Lissabondagsordenen om det indre marked. Denne underordning skal fjernes, hvis den åbne koordineringsmetode skal give resultater.

De Europæiske Grønne kritiserer også kraftigt de nyeste afgørelser fra De Europæiske Fællesskabers Domstol i arbejdsmarkedsrelaterede sager (Laval, Viking og Rüffert), som undergraver arbejdstagernes sociale rettigheder og fagforeningernes ret til at organisere og kæmpe for arbejdstagernes interesser.

Vi kan ikke acceptere den aktuelle kurs. Dens alvorlige sociale konsekvenser er alt for tydelige.

Selvom EU er et af de økonomisk mest velstillede områder i verden, viser statistikkerne, at Europa står over for et alvorligt fattigdomsproblem. I alt 76 mio. EU-borgere lever under fattigdomsgrænsen (en husstandsindkomst, der er på 60 % eller mindre end den gennemsnitlige nationale husstandsindkomst), og 36 mio. må betragtes som værende lige på grænsen.

Næsten 20 % eller 18 mio. børn og unge under 18 er i fare for at blive ramt af fattigdom. Gennem de seneste tre årtier har der været en stor stigning i antallet af børn, der er ramt af fattigdom, hvilket i alle medlemsstater er flere end i befolkningen som helhed. De børn, der har størst risiko for at blive ramt af fattigdom, lever i familier med enlige forsørgere og i migrationsfamilier. Mange ældre mennesker lever stadig i fattigdom, selvom de ældres situation generelt set er forbedret gennem de seneste årtier. Ifølge Kommissionen lever en ud af seks ældre, hovedsageligt kvinder, i fattigdom.

Fattigdom går hånd i hånd med høje arbejdsløshedstal. Ungdomsarbejdsløsheden ligger stadig tæt på 20 % i EU og på det dobbelte af arbejdsløsheden i almindelighed. Derudover har Europa et stigende antal fattige arbejdstagere. F.eks. har mange af de nye job, som er blevet skabt for kvinder i servicesektoren, usikre ansættelsesforhold og er dårligt betalte, selvom kvindernes arbejdsløshed er faldet i de senere år. Mens 6,6 % af mændene har deltidsjob, gælder dette til sammenligning for 30,5 % af de kvindelige arbejdstagere, og det er ofte et valg, de er tvunget til, fordi der er mangel på billige pasningsmuligheder.

Derudover tvinges et stigende antal mennesker til at acceptere midlertidige arbejdskontrakter uden den samme sociale beskyttelse. Alt i alt må hele 8 % af arbejdstagerne anses for at leve på fattigdomsgrænsen på grund af deres usikre ansættelsesforhold eller lave lønninger.

Omdannelsen til en mere videnbaseret økonomi øger risikoen for et todelt samfund, hvor mennesker med et lavere uddannelsesniveau er i fare for at blive strukturelt overflødige. Samtidig er vores uddannelsessystemer endnu ikke i stand til at udvikle alles evner. I mange lande lider uddannelseskvaliteten under personalemangel og manglende infrastruktur. Derudover er løbende individuel støtte og innovative indlæringsmetoder i vidt omfang ikke gennemført. Som det er nu, afgør den sociale baggrund i høj grad unge menneskers uddannelsesprogram. Der mistes for mange børn fra lavindkomst-familier og med anden etnisk og kulturel baggrund i vores uddannelsessystemer.

Borgernes øgede bevægelighed i forbindelse med arbejde, ferie og studier kræver en bedre koordinering af sundhedspolitikker og sundhedssystemer i EU. Dette behov øges på grund af en stigende bevægelighed blandt patienter og sundhedspersonale, der søger og tilbyder sundhedspleje på tværs af landegrænser. Dette behov for bedre europæisk koordinering øges på et tidspunkt, hvor sundhedssystemerne i EU har stigende besvær med at opfylde kravene fra de offentlige forventninger, de aldrende befolkninger, introduktionen af nye sundhedsteknologier og -teknikker inden for de ressourcer, der er til rådighed.

Vi har behov for en stærk europæisk socialpolitik, som komplementerer og understøtter de nationale velfærdssystemer med at sikre sociale rettigheder og opnå et virkelig rummeligt samfund.

Et virkelig retfærdigt og bæredygtigt socialt Europa kræver også et globalt perspektiv. Den nuværende uretfærdige og aggressive handels- og migrationspolitik over for udviklingslandene er nedbrydende. I det lange løb er der behov for en mere ligelig fordeling af indtægter og velstand – ikke kun i Europa, men i hele verden. For at nå denne målsætning bør EU gøre det til sit hovedmål at fremme en fundamental overgang til en model med afbalanceret og retfærdig globalisering og udvikling. I forholdet til udviklingslandene indebærer dette handelsforbindelser baseret på ikkegensidighed og specifik hjælp til opfyldelse af menneskerettigheder samt standarder for miljømæssig og social bæredygtighed. Derudover er der et indtrængende behov for en politik, der fremmer stabile og udviklingsvenlige finansielle markeder, mere udviklingshjælp og en omfattende strategi for menneskers sikkerhed.

Hvad er et socialt Europa? Vores forslag

Mennesker deltager i samfundet i mange forskellige roller på forskellige områder: familie, arbejdsliv, fællesskaber, sociale netværk, uddannelse, markeder, demokrati. De Europæiske Grønne anerkender, at manglende muligheder for at få ordentlig adgang til et eller flere af disse områder kan resultere i social udskillelse og medføre udelukkelse. Et samfund, der accepterer udelukkelse, er skadeligt både for dets medlemmer og sig selv. Social integration

af alle medlemmer af samfundet er derfor ikke kun en moralsk nødvendighed, men også enhver borgers umistelige ret samt et grundlæggende krav for et frit, nærdemokratisk, fredeligt, men også innovativt og dynamisk samfund. Social integration er også en forudsætning for et kønsafbalanceret samfund uden diskrimination.

Vores opfattelse af social integration omfatter de grundlæggende sociale rettigheder, heriblandt retten til indkomst, en overkommelig bolig, sundhedspleje, uddannelse, arbejde, et godt miljø, kultur osv. og en garanti for social sikkerhed. Den omfatter også en rimelig arbejdsindkomst, tilstrækkelige ydelser til dem, der har behov for dem, fri adgang til offentlige ydelser som f.eks. børnepasning, men også en individuel ret til alle basisvarer og forsyningspligtigheder: energi, vand, mobilitet understøttet af et veludviklet offentligt transportsystem; offentlige steder til børn og unge, så de kan realisere deres idéer, offentlig støtte til økologisk indretning af lejligheder og offentlige områder, sund mad og et højt niveau af nyttige sociale tjenesteydelser uden hindringer. Livet består af mere end at sove, spise og arbejde.

I Europa har organiseringen af velfærdsstaten indtil videre været en national opgave. Vi mener ikke, at EU bør have som mål at udvikle en "en for alle"-velfærdsstat, som skal erstatte alle de nuværende nationale velfærdsstater, men vi tror, at den vil spille en voksende rolle på dette område. De Grønne kæmper ikke for en total harmonisering af en social EU-model, men nærmere for minimumstandarder, som alle velfærdsstater skal opfylde. Derudover kan de forskellige medlemsstaters kulturer og samfundsmodeller forblive, som borgerne ønsker.

For det første ønsker vi at øge den sociale retfærdighed både i og mellem medlemsstaterne. Vi mener, at EU bør støtte harmoniseringen af de sociale standarder i medlemsstaterne. Der findes ikke andenrangsborgere i EU. Vi mener f.eks., at EU's stabilitets- og vækstpagt bør erstattes med en ordning, hvor der også tages hensyn til de bæredygtige udviklingsmål, som vi ønsker at sætte i centrum for EU-strategien. Helt konkret bør den omfatte bindende mål i form af reduktioner af drivhusgasemissioner, beskæftigelsesprocenter, omfanget af fattigdom – særligt for børn – og graden af udtømmning af naturressourcer osv. De økonomiske og sociale politikker skal supplere hinanden på en bæredygtig og retfærdig måde.

For det andet mangler der, når fri bevægelighed er en af EU-borgernes rettigheder, meget for at sikre, at de personer, der bor lovligt i EU, får en stabil social dækning, når de bor, studerer, arbejder eller blot besøger en anden medlemsstat.

Derudover mener De Grønne i den udvidede solidaritets ånd, at EU bør ansøre til et frivilligt samarbejde mellem de forskellige medlemsstater for at udvikle fælles initiativer inden for det socialpolitiske område.

Sikring af en anstændig indkomst

Manglen på økonomisk kapacitet er en af hovedfaktorerne bag social udstødelse. Beskæftigelse er ikke den eneste måde, hvorpå man kan deltage i samfundslivet, men den

giver en indkomst, sørger for sociale kontakter, muliggør politisk og social organisering og giver i mange tilfælde adgang til sociale sikringsydelser. Det er afgørende for social integration at have en anstændig indkomst. Derfor ønsker De Grønne, at alle skal have så let adgang som muligt til et ordentligt job og til at få en indtægt (arbejdsløshedsunderstøttelse, forældreorlov, pensioner, sociale bidrag, studieydelser osv.) i perioder af livet uden heltidsbeskæftigelse.

Beskæftigelse, der ligger uden for standarderne, er kommet ind i vores arbejdsliv for at blive, og definitionen af arbejde har også ændret sig. Vi er nødt til at tilpasse vores lovgivning til dette faktum. Den sociale sikring af de midlertidigt ansatte, de projektbeskæftigede og iværksætterne er dårlig. En stor del af den voksne befolkning befinder sig i en marginaliseret position på arbejdsmarkedet: Der er intet værdigt arbejde at få, og betingelserne og vilkårene for social sikkerhed vanskeliggør deres muligheder for at få eller tage et job. Vi er nødt til at skabe en velfærdsmodel, der garanterer samme sikkerhed f.eks. for midlertidigt ansatte og mennesker, der kombinerer freelance-arbejde, iværksætterarbejde og uddannelse, for en regulær indtægt som for "almindeligt beskæftigede". Vi har behov for social sikkerhed og en skattereform, der forbedrer den grundlæggende sikkerhed og fremmer aktivitet.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **Retfærdig betaling for ærligt arbejde:** se kapitlet om "Godt arbejde"
- **En minimumsindkomst** over fattigdomsgrænsen for alle, der har behov for det, garanteret af et socialt sikkerhedsnet. Denne indtægt kan omfatte tilskud i form af naturalier. Derudover foreslår vi hos De Grønne, at man for at forbedre den sociale sikkerhed undersøger muligheden for og konsekvenserne af modeller for borgerløn, der beskæftiger sig med vilkår og alsidighed.
- **At alle sociale ydelser pristalsreguleres** i forhold til stigningerne i nationalindkomsten pr. indbygger for i det mindste at sikre en stabil udskiftningsrate mellem sociale ydelser og andre indtægter.
- **En retfærdig og progressiv indkomstskat:** De Grønne mener, at der i indkomstskatten bør tages højde for alle indtægtskilder for at skabe retfærdighed. Indkomstskatten skal over en vis bundgrænse være progressiv for at sikre, at folk bidrager i henhold til deres evne til at betale. Skattelettelser skal være socialt og miljømæssigt retfærdige og tilskynde til bæredygtige investeringer.

Forsyningspligtigheder: en nødvendig katalysator for integration

For at opnå et sammenhængende og rummeligt samfund er det regeringernes ansvar at sikre, at alle borgere har adgang til et udvalg af serviceydelser af høj kvalitet og almen interesse. Disse serviceydelser kunne være sundhedspleje, uddannelse, sociale ydelser, energi og vand, offentlig transport, børnepasning, håndtering af affald, adgang til informations- og kommunikationsnetværk, posttjenester osv. Den offentlige sektor er

naturligvis den bedste til at producere offentlige goder, som f.eks. retssystemet, indre og ydre sikkerhed, administration, infrastruktur osv. Men visse økonomiske aktiviteter kan også leveres af offentlige virksomheder, hvis samfundet mener, at dette er det bedste for alle.

De Grønne har ikke nogen ideologisk holdning til ejerskabet i forhold til serviceydelser og industrier, og der vil være behov for forskellige løsninger til de forskellige omstændigheder i de forskellige lande. Det, vi ønsker, er ligelig adgang til en rimelig pris, en høj servicekvalitet og medregning af de globale miljømæssige og sociale omkostninger. Vi vil gerne fremhæve, at med hensyn til offentlige forsyningsselskaber findes der ingen entydige empiriske beviser for, at den private sektor opfylder behovet mere effektivt eller omkostningseffektivt end den offentlige sektor. Vi tror endvidere på, at de offentlige serviceydelser har en særlig rolle at spille med hensyn til at skabe social samhørighed. Inden for andre sektorer som uddannelse, sundhedspleje, vandforsyning og offentlig transport skal den offentlige sektor fortsat være den vigtigste aktør, fordi markedets kolde logik har tendens til at udelukke de fattigste og skabe større ulighed.

Åbning af markedet er ikke et mål i sig selv, men i sidste ende et middel til at fremme universelle serviceydelser af høj kvalitet. I tilfælde af uforenelighed mellem målet med universel service og liberalisering skal der findes eller bibeholdes andre midler til sikring af universelle serviceydelser. Det er afgørende at sørge for, at den almene interesse altid har førsteprioritet i forhold til konkurrencereglerne. Dette gælder også økonomiske serviceydelser. Faktisk kræver en bæredygtig udvikling, at der i forbindelse med alle aktiviteter tages hensyn til samfundets vel, både økonomisk og ikkeøkonomisk.

Derudover har liberalisering og privatisering inden for offentlige serviceydelser, f.eks. posttjenester og offentlig transport, i mange tilfælde haft en skadelig virkning på beskæftigelsen. I takt med liberaliseringen og privatiseringen af offentlige serviceydelser er der i stigende grad i visse lande blevet sat spørgsmålstegn ved de generelle kendetegn for beskæftigelsen i den offentlige sektor som f.eks. en høj grad af organisering af arbejdskraften, omfattende overenskomster og relativt homogene ansættelses- og arbejdsvilkår.

I flere forskellige sektorer og lande er nye konkurrenter ikke dækket eller dækket af forskellige kollektive aftaler og nyder godt af lavere beskæftigelsesstandarder (lavere lønninger og længere eller mere fleksible arbejdstider). På grund af de manglende lige vilkår truer konkurrencen inden for disse sektorer med at starte en nedadgående spiral, der resulterer i, at nogle serviceydere bruger løndumping som en metode til at øge deres konkurrenceevne.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **Garanti for et grundlæggende minimumsniveau inden for vand- og energiforsyning:** Vand og energi er grundbehov. De Grønne støtter en forsyning med garanterede minimumsmængder kombineret med progressive tariffer, hvor

prisen stiger i takt med mængderne, hvilket tilskynder til en ansvarlig omgang med ressourcerne.

- **Demokratisering af beslutningstagninger om forsyningspligtydelser:** For at sikre lige muligheder i livet skal politikerne inddrage borgerne i diskussionerne og definitionerne af serviceniveauer og kvalitetsstandarder for alle serviceydelser af almen interesse. De samlede forsyningspligtydelser skal defineres i hver enkelt medlemsstat af regeringerne, der sikrer deltagelse fra interesserede interessegrupper, inklusive forbrugerbeskyttelsesorganisationer og arbejdsmarkedets parter.
- **Anstændige ansættelses- og arbejdsvilkår,** der påvirker serviceproduktiviteten og -kvaliteten positivt. Nye serviceudbydere skal være omfattet af det kollektive overenskomstsystem og tilbyde regulære arbejdskontrakter samt anstændige indtægter for at forhindre dumping inden for en liberaliseret sektor.
- **Selvbestemmelse om, hvordan der sikres lige adgang til offentlige serviceydelser:** Medlemsstaterne skal have lov til at sørge for et fuldt spektrum af universelle forsyningsforpligtelser i alle dele af deres statsområde. Det er op til hver enkelt medlemsstat, hvordan kvalitetsstandarderne for de offentlige serviceområder sikres. Det gælder f.eks. lige adgang til posttjenester i afsides liggende og tyndt befolkede områder – f.eks. i form af nationale monopoler eller ved at støtte universelle forsyningsforpligtelser i tyndt befolkede områder.
- **Et EU-direktiv om forsyningspligtydelser (SGI):** For at udvikle EU's sociale dimension er det vigtigt at have et EU-direktiv om forsyningspligtydelser (SGI), som giver offentlige serviceydelser et stabilt og uafhængigt retsgrundlag, der forhindrer det frie markeds mål i at dominere de offentlige serviceydelser. Forsyningspligtydelser er de ydelser, der styres af en offentlig myndighed inden for et system af offentlige serviceydelser eller universelle forsyningspligtydelser.

Uddannelse – grundlaget for et bæredygtigt samfund

Uddannelse er meget mere end blot at få visse færdigheder. Det er en hovedbestanddel, der giver alle mulighed for at udvikle deres evner og at opbygge deres liv på en selvstændig, selvudfoldende måde, der er baseret på solidaritet. Kernen i De Grønnes vision er et bæredygtigt samfund. Det er et moralsk imperativ, at alle mennesker er født lige, og det er et centralt middel til nedbrydelse af, at en persons liv bestemmes af hans eller hendes sociale baggrund. Indførelse af alles ret til uddannelse er også en grundlæggende betingelse, hvis vi ønsker, at et nyskabende Europa skal påtage sig sin fulde rolle og sit fulde ansvar og være med til at opbygge en bæredygtig verden. Derfor skal uddannelse være en af hovedprioriteterne i de forskellige regeringers budgetter.

Mislykket uddannelse er en af hovedårsagerne til mange onder i vores samfund – udstødelse, diskrimination, arbejdsløshed og fattigdom. Alt for ofte lykkes det ikke for skolen at mindske de sociale uligheder mellem børn. Tværtimod øger de dem endda nogle

gange. Skolen er et af de steder, hvor integrationen – eller udstødelsen – af en person starter. Den skal derfor sigte mod, at alle får succes, og sikre, at alle får adgang til viden og færdigheder og den passende støtte – både intellektuel og praktisk – og undgå for tidligt at føre børn ind i snævre uddannelsesordninger.

For De Grønne er uddannelse ikke kun et akademisk begreb. Skolen er også det sted, hvor barnet får mulighed for at udvikle sin personlighed og sine evner inden for alle områder som f.eks. kunst, natur og sport. Vores uddannelsessystemer skal allerede fra en tidlig alder integrere alle disse dimensioner og medtage erfaringsindlæring. Dette kræver et bedre samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og forskellige lokale foreninger.

Børnehaven og derefter skolen er de første steder uden for familien, hvor børn oplever et socialt liv. Disse steder er i bred udstrækning afgørende for den måde, hvorpå de former deres syn på samfundet. Derfor er det afgørende, at uddannelsesinstitutionerne fungerer som et sted, hvor man ikke kun undervises i værdier som demokrati, solidaritet, ikkevold og økologisk bevidsthed, men hvor værdierne også udleveres i praksis. I denne henseende er det særdeles vigtigt for os, at alle interessegrupper – elever og studerende, lærere, forældre og alle berørte eksterne partnere – har tilknytning til uddannelsesinstitutionernes ledelse. Det bør også være stedet, hvor man lærer at leve i et multikulturelt samfund og at sætte pris på forskellighed og interkulturelle udvekslinger. Stærke grænseoverskridende partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner er perfekte værktøjer til at udvide de studerendes horisonter og fremme tolerance.

Ud over at være et sted for indlæring er uddannelsesinstitutionerne også et sted, hvor mennesker tilbringer en stor del af deres aktive liv. Derfor skal de også have et sikkert og sundt arbejdsmiljø, som er en forudsætning for udviklingen af menneskers personlighed og evner.

Uddannelse er heller ikke noget, som man kun erhverver sig, mens man er ung. I en verden under konstant forandring udvikles det enkelte menneskes håb og behov efterhånden. Alle skal have mulighed for at modtage undervisning hele livet.

Da uddannelse er en grundlæggende ret og et grundlæggende behov, afviser De Grønne totalt, at den skal styres af markedsmekanismerne uanset niveau. Vi betragter uddannelse som en af de vigtigste ydelser af almen interesse. Derfor skal regeringerne beholde ansvaret for at definere målene for deres uddannelsessystemer uafhængigt af kortsigtede økonomiske interesser og fastholde ansvaret for at skaffe de nødvendige midler til at opnå dem. Inden for disse rammer skal uddannelsesinstitutionerne have en vis grad af selvstændighed, der giver dem mulighed for at beslutte, hvordan de bedst når målene.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **Gratis uddannelse:** Regeringerne skal sørge for gratis børnehaver samt gratis folkeskoler og ungdomsuddannelser til alle uden forskelsbehandling. Højere uddannelser skal også være gratis. Intet land har råd til at spille deres ressourcer og kun sørge for højere uddannelse til deres velhavende borgere.
- **Foranstaltninger til forhindring af diskrimination og opdeling:** For at reducere antallet af elever, der forlader skolen i utide, støtter De Grønne en øget indsats (personale, infrastrukturer), der sigter mod at give de mest udsatte sociale grupper mulighed for at opnå ægte integration i vores uddannelsessystemer. Derfor støtter vi dannelsen af integrerede skoler, der har til formål at bringe elever og studerende med forskellige sociale baggrunde sammen og holde dem sammen. Skoler, der ligger i områder med en større grad af etnisk eller social mangfoldighed, bør have positiv særbehandling. Selve undervisningens indhold skal være mere åben over for kulturel mangfoldighed.
- Alle uddannelsesinstitutioner skal tage aktivt del i at opnå ligestilling mellem mænd og kvinder i vores samfund. Heraf følger også, at der introduceres passende emner i læseplanerne, at kønschauvinistiske fordomme bekæmpes i både læseplanerne og i lærebøgerne, samt at der lægges særlig vægt på balance mellem kønnene i både lærerstaben og i skolernes ledende organer. Kønschauvinistiske fordomme skal bekæmpes aktivt i skolen.
- **At omdanne børnehaverne** til steder for indlæring og udveksling for både børnene og deres forældre, hvor der tilbydes seminarer og individuel rådgivning som støtte til forældrene i deres uddannelsesmæssige rolle.
- At få mere **personale med gode pædagogiske kvalifikationer til børnehaverne.**
- **At åbne et sted i børnehaven og i skolen for mere individuelt fastlagte og projektbaserede aktiviteter,** der giver mulighed for "erfaringslæring".
- En **uddannelse, der er baseret på individuel støtte,** således at eleverne og de studerende får tilstrækkelig hjælp og vejledning i deres indlæringsproces. Det kræver mindre klasser og flere lærere i skolen.
- **Udarbejdelse af undervisningsmaterialer, der udvider det nationale perspektiv** på historie og kultur til et europæisk og globalt perspektiv.
- **Eleverne og de studerende deltager demokratisk** i beslutninger om anvendelsen af deres skoles/universitets ressourcer og om prioriteringerne i deres læseplaner.
- **Studiestøtte** til alle studerende afhængigt af aktiv deltagelse i læseplanerne, således at alle unge kan studere på universitetet uafhængigt af deres sociale baggrund.
- **Udvidelse af EU's udvekslingsprogrammer for studerende, så de gælder alle:** En af EU's succes historier i forbindelse med uddannelse er de forskellige

udvekslingsprogrammer for studerende (Erasmus, Comenius osv.). De Grønne støtter udvidelsen af udvekslingsprogrammerne og indførelse af grænseoverskridende studieprogrammer, der udvider den tværnationale udveksling. Vores mål er, at alle europæiske studerende skal have haft mindst én mulighed under sit studium (ungdomsuddannelse eller højere uddannelse) for at deltage i et af disse programmer. Vi opfordrer desuden til lignende økonomisk støtte til programmer, der drejer sig om oplæring og uddannelse i løbet af arbejdslivet (f.eks. Leonardo da Vinci osv.), særligt på ufaglærte områder. Alle europæiske borgere bør have mulighed for at bo, studere og arbejde i udlandet uanset deres akademiske eller økonomiske baggrund.

- **Fremme af en bæredygtig udviklingsorienteret uddannelse:** Da Europa har mulighed for at blive førende ved at gøre en bæredygtig udvikling til en realitet, er De Grønne fortalere for programmer, der tilskynder de studerende til at vælge læseplaner inden for både tekniske og humanistiske discipliner, der støtter dette mål. Samtidig skal bæredygtig udvikling integreres i læseplanerne som en tværfaglig dimension.
- **Livslang læring** er en grundlæggende rettighed, som alle individer uanset alder eller social position nyder godt af. Det samme gælder i øvrigt også for samfundet. Regeringerne bør udvikle institutioner med let adgang, der især fokuserer på de personer, der normalt ikke har adgang til dem. Se også under "Godt arbejde".
- **At regeringerne bevarer det fulde ansvar for finansieringen af uddannelsessystemerne**, inklusive højere uddannelse. Vi er kraftigt modstandere af fortolkningen af konkurrencereglerne for EU's indre marked, der hævder, at en sådan finansiering diskriminerer de private serviceudbydere. På samme måde skal overvågningen og vurderingen af uddannelsessystemernes kvalitet forblive inden for det offentliges kompetenceområde og ikke overgives til private vurderings- og akkrediteringsinstitutioner.

Et rummeligt samfund for de ældre

Det er en historisk forbedring, at de fleste mennesker i de europæiske lande takket være voksende velstand og længere forventet levetid har mulighed for at leve godt efter deres arbejdsliv. Selv når de demografiske ændringer i de europæiske lande tages i betragtning, ønsker De Grønne at sikre og udvikle lige muligheder for alle for at leve et anstændigt liv i den tredje alder. Vi mener, at alle ældre fortjener lige muligheder for at vælge og skabe deres eget liv og gøre det så godt og i så lang tid som muligt. Det er en del af vores vision for et samfund med lige muligheder for udvikling og selvrealisering. Retten til at bestemme over og skabe sit eget liv samt deltage aktivt i samfundet bør gælde for alle mennesker uanset alder.

Det er det politiske samfunds ansvar at sikre dette – både på lokalt, regionalt og nationalt plan samt på EU-plan. I ingen europæiske lande er der tilnærmelsesvist opnået lige muligheder for ældre. Det er vores fælles politiske pligt at udforme forhold, der fremmer kontinuitet, selvbestemmelse og brug af ens egne evner for dermed at bevare de ældres identitet.

I vores samfund får mange ældre mennesker utilstrækkelig støtte på grund af ændringer i familiernes og i arbejdslivets kulturer, utilstrækkelige socialhjælpssystemer og regeringer, der skærer ned på de offentlige udgifter. I mange tilfælde er det købekraften, der afgør, hvem der får de bedste muligheder for at leve det liv, de ønsker. På grund af manglende offentlige plejetilbud af god kvalitet lades mange ældre mennesker og deres familier alene med disse problemer. Sammen med en stigende ulighed i pensioner udvikler dette sig til nye former for sociale uligheder i mulighederne gennem livet blandt ældre i de europæiske lande.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **Forebyggelse:** De Grønne i Europa lægger vægt på forebyggende foranstaltninger i løbet af arbejdslivet, på et sundt levemiljø og en livsstil, der muliggør et langt liv med minimal sygdom¹. Vi prioriterer forebyggende foranstaltninger højt, der har en gunstig virkning for de sociale grupper, der har færrest muligheder i livet.
- **Lige og gratis adgang til nødvendig praktisk hjælp, revalidering og pleje:** Samfundet skal tilbyde den nødvendige praktiske hjælp, revalidering og individuelle pleje på en måde, der styrker de ældres muligheder for at vælge deres eget liv, inklusive muligheden for at udvikle sociale netværk, der involverer de ældre og andre.
- **Fleksible boligfaciliteter:** De Grønne ønsker, at alle ældre mennesker har mulighed for at leve i deres eget hjem og uafhængigt af andre, lige så længe som de kan og ønsker. Regeringerne skal fremme nye boligtyper for at muliggøre kollektiv pleje som f.eks. huse for flere generationer og fællesboliger. De bør fremme standarder for boligbyggeri, der gør det muligt at bruge boligen hele livet.
- **Øget mangfoldighed i vores plejesystemer:** Efterhånden som den første generation af immigranter går på pension, skal ældreplejen tilpasse sig en større grad af etnisk mangfoldighed inden for alle plejemulighederne. Individuel pleje bør nu opfylde nye behov og krav, f.eks. specifikke måltidstilbud, religiøse faciliteter osv.

... og for børnene

De Grønne i Europa mener, at udviklingen og maksimeringen af alle børns muligheder i livet skal være et af de vigtigste mål for alle europæiske samfund. Børnene skal sættes i centrum for det 21. århundredes europæiske velfærdssamfund af mindst to grunde. For det første mener De Grønne i Europa, at vores børns udvikling er et mål i sig selv, der gør det muligt for alle i de kommende generationer at deltage i samfunds- og arbejdslivet. For det andet er der vigtige sociale fordele ved at støtte familierne i al deres mangfoldighed og børnenes udvikling. De hjælper med at opnå en blanding af generationerne i vores samfund. De er et middel til at styrke solidariteten mellem generationerne. De giver alle forældre en fair og overkommelig mulighed for at kombinere arbejde, karriere og familieliv

¹ Se kapitlet om sundhedspleje, arbejdsvilkår osv. for eksempler.

og dermed tage fat på en af hovedårsagerne til kønsdiskrimination. Endelig er det absolut nødvendigt at muliggøre personlig udvikling og et stigende uddannelsesniveau for alle børn, hvis vi ønsker, at de europæiske samfund skal være med til at møde de udfordringer, som vores planet står overfor.

Det traditionelle synspunkt, at vores børns pasning og udvikling alene er familiens ansvar, og at familien består af en forsørgende mand og hans kone, er stadig kernen i de enkelte europæiske landes socialpolitik. Det virker imod hensigten, fordi familierne bliver mere ustabile, kvinderne ønsker at arbejde og få en karriere, flere mænd ønsker at blive involveret i familielivet, og en familie med en enkelt indkomst er ikke længere i stand til at sikre en fornuftig levestandard. Når man holder fast i de traditionelle synspunkter og familiepolitikker, besværliggøres borgernes ønske om at opdrage børn, og livsmulighederne reduceres for mange børn. Begge dele er af stigende betydning i de moderne europæiske samfund.

De Grønne i Europa mener, at det politiske samfund – på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan – bærer ansvaret for at fjerne de sociale begrænsninger, som det medfører at have børn, og sikre optimale muligheder for børnenes udvikling.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **Udryddelse af børnefattigdom:** Børn, der lever i familier, som er ramt af økonomisk fattigdom og en usikker indkomst, mangler ikke kun tøj, sund mad, bolig og sociale aktiviteter. De har også dårligere adgang til uddannelse og færre muligheder for personlig udvikling. De Europæiske Grønne foreslår et bindende mål om at udrydde børnefattigdom i løbet af de næste fem år.
- **Familievenlige politikker for balance i arbejdslivet:** De Europæiske Grønne foreslår familievenlige politikker, der fremmer balancen i arbejdslivet og sikrer de ansattes rettigheder (f.eks. reduceret arbejdstid, hjemmearbejdspladser, medarbejderorienteret fleksibilitet i arbejdet osv.) som hjælp til at kombinere arbejdet med ansvarsområder og valg uden for arbejdspladsen som f.eks. at opdrage børn.
- **Universel og billig børnepasning til alle:** Universel børnepasning for alle vil betyde meget, når borgernes ønske om at få børn skal opfyldes. Samtidig forhindrer det effektivt indkomsttab gennem livet og sikrer lige muligheder i arbejdslivet, særligt for kvinder. Universel og billig børnepasning vil medvirke til, at arbejdsstyrken vokser. EU's regeringer bør derfor fastholde de mål, som de blev enige om som en del af Lissabonstrategien for at gøre børnepasning universel og overkommelig. Hos De Grønne mener vi, at der skal være lige adgang til børnepasning for alle børn under tre år og gratis adgang for familier med lave indkomster. Ved at investere i infrastrukturen og i børnepasningens kvalitet bidrager vi effektivt til at udvikle børnenes sociale, kognitive evner og personlighed og dermed skabe lige muligheder i livet for de kommende generationer, heriblandt de børn, som er i størst risiko for at blive udstødt.

- **Længere barselsorlov og mindst 12 måneders betalt forældreorlov: Vi støtter Kommissionens forslag om på linje med anbefalingerne fra ILO at øge minimumslængden på barselsorlov fra 14 til 18 uger og at betale kvinder 100 % af deres løn i stedet for det aktuelle minimum, hvor der betales støtte mindst på højde med sygedagpenge.** For at give forældrene en rimelig mulighed for at passe deres børn uden at forlade arbejdsmarkedet foreslår De Grønne i Europa at gå videre end det aktuelle EU-direktiv og give ret til mindst 12 måneders betalt forældreorlov. **Vi har behov for** initiativer, der hjælper begge forældre med at udnytte orloven. Forældreorloven bør derfor deles mellem begge forældre. Retten til forældreorlov skal kombineres med retten til jobsikkerhed ved hjælp af foranstaltninger, der gør det lettere at komme tilbage til jobbet, og forbud mod diskriminering af gravide.

... og for handicappede

Handicappede kan ikke leve et liv med selvbestemmelse uden tilgængelighed på alle niveauer (især infrastruktur som f.eks. skoler, offentlig transport osv.). Tilgængelighed for handicappede er en absolut grundlæggende rettighed, ikke et spørgsmål om medlidenhed. Lige rettigheder for handicappede skal medtages i udviklingssamarbejdet.

Handicappede udgør 10 % af verdens befolkning, og 80 % af dem lever i udviklingslandene. FN's nye konvention om handicappedes rettigheder trådte i kraft den 3. maj 2008 og er det første juridisk bindende internationale dokument om handicappedes rettigheder. FN-konventionen sikrer handicappedes rettigheder inden for alle områder af livet og politik, heriblandt udviklingssamarbejde.

Derfor foreslår vi hos De Grønne:

- EU skal vedtage Kommissionens forslag om et femte direktiv med forbud mod diskrimination for at bekæmpe diskrimination på andre områder end beskæftigelse på baggrund af handicap, alder, religion eller tro og seksuel orientering.
- Lige rettigheder for handicappede skal medtages i al EU-politik.
- En hurtig ratifikation og gennemførelse af FN-konventionen om handicappedes rettigheder.
- Udviklingssamarbejdet i Europa skal støtte udviklingslandene i deres bestræbelser på at implementere de handicappedes rettigheder i henhold til artikel 32 i FN-konventionen. Handicappedes rettigheder skal således medtages i EU's politik for udviklingssamarbejde.

Godt arbejde – et løfte, der skal opfyldes nu

De Grønne går ind for begrebet "godt arbejde", der kombinerer højt udviklede arbejdsstandarder med alles mulighed for at opfylde egne ønsker og bidrage til et bæredygtigt samfund.

For De Grønne betyder rimelige arbejdsvilkår meget mere end blot at fremme de vigtigste arbejdsstandarder fra ILO, som omfatter retten til information og høring på arbejdspladsen, retten til kollektive overenskomster og kollektive aktioner, beskyttelse i tilfælde af ubegrundet opsigelse samt retten til retfærdige og rimelige arbejdsforhold. De omfatter også: jobsikkerhed, et sundt og sikkert arbejdsmiljø, tilstrækkelig og lige løn, høj sikkerhed i beskæftigelsen, rimelige arbejdstider, livslang læring, lige muligheder, foranstaltninger mod diskrimination, beskæftigedes ret til at varetage egne interesser og få indflydelse, familievenlige arbejdsordninger, ordninger der tilpasser arbejdslivet til kravene fra livet uden for arbejdspladsen, integration af vandrede arbejdstagere, social sikkerhed og sociale ydelser.

De Grønne tager kraftigt afstand fra den aktuelle tendens til at skære i de beskæftigedes rettigheder af hensyn til fleksibilitet og konkurrenceevne. Vi er overbevist om, at en høj grad af beskyttelse af de beskæftigede og høje beskæftigelsesstandarder udgør grundlaget for vores samfund og er fuldt forenelige med en høj beskæftigelse.

For at sikre rimelige arbejdsforhold og gøre "godt arbejde" til en realitet foreslår De Grønne følgende:

- **Fleksibilitet med fuld sikkerhed:** Begrebet, der kombinerer fleksibilitet med sikkerhed, er særdeles grønt. Dette begreb kræver en tilstrækkelig grad af social beskyttelse, social sikkerhed og arbejdsløshedsunderstøttelse, en aktiv arbejdsmarkedspolitik og muligheder for oplæring/livslang læring samt bredtfavnende velfærdsydelser, der omfatter generel adgang til forsyningspligtigheder. Men udtrykket "flexicurity" er for ofte blevet misbrugt som skalkeskjul for ubegrænset fleksibilitet og deregulering. Selv om fleksibilitet er vigtig for at give vores samfund og økonomier mulighed for at reagere på udfordringerne i en verden i forandring, er sikkerhed ikke mindre vigtig. For De Grønne er et centralt instrument til sikring af den rette balance mellem disse mål en stærk institutionaliseret dialog mellem arbejdsmarkedets parter, der repræsenterer de arbejdende borgere og arbejdsgiverne. Dette spiller en central rolle med hensyn til at forme regler og instrumenter (aftalebetingelser, lønninger, ydelser osv.) på arbejdsmarkedet. Dette kræver stærke og repræsentative fagforeninger. **Hos De Grønne kæmper vi inden for fagforeningerne for en mere solidaritetsbaseret politik over for kvinder og migranter og for en mere vidtfavnende politisk strategi med hensyn til beskæftigelse, der falder uden for de normale standarder.**
- **Mulighed for tilpasning af arbejdstiden:** Regelmæssige arbejdstider er vigtige for livskvaliteten og for balancen mellem arbejde og familie samt andre ansvarsområder. Dette omfatter rimelige ugentlige arbejdstider samt muligheden for, at både mænd og kvinder i visse perioder kan reducere arbejdstiden. I denne sammenhæng har EU's Ministerråd under den seneste revidering af EU's arbejdstidsdirektiv presset på for at øge den maksimale **gennemsnitlige** arbejdstid fra 48 til 60, 65 eller endda endnu flere timer om ugen. Det tager De Grønne kraftigt afstand fra. Bestemmelserne vedrørende

arbejdstid bør give borgerne tilstrækkelig tid til at udøve aktiviteter uden for deres arbejde, og til at de kan blive organiseret med henblik på at maksimere deres indflydelse på jobskabelsen. Først og fremmest kvindelige arbejdstagere er beskæftiget med deltidsarbejde, fordi kvinderne følger en kompromisstrategi på grund af manglen på tilgængelige og billige muligheder for børnepasning og pleje af personer med behov for dette.

- **Anstændig mindsteløn:** De Grønne foreslår, at der indføres mindsteløn i alle EU-lande for at beskytte især de ufaglærte arbejdstagere mod at blive udnyttet af arbejdsgiverne og for at bekæmpe fattigdom. Det skal være op til det enkelte land, hvordan mindstelønnen fastlægges – uanset om det er ved lov eller i form af kollektive aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på forskellige niveauer. De skal give plads til forskelligheder, f.eks. ud fra sektor eller geografi. Hvis dette skal bidrage til et højere kvalitetsniveau i og mellem de europæiske lande, skal niveauet for mindstelønnen stå i et rimeligt forhold til gennemsnitslønnen i det enkelte land. Hvis ordningen skal være effektiv, er det vigtigt, at også atypisk beskæftigelse er omfattet af mindstelønsordninger.
- **Bekæmpelse af kønsbestemte lønforskelle:** Selvom EU-lovgivningen er ret omfattende, hvad angår ligeløn, findes der stadig kønsbestemte lønforskelle i alle europæiske lande. Det er absolut nødvendigt at formulere konkrete mål (se afsnittet om "Adgang til godt arbejde") og tidsfrister, når det drejer sig om at fjerne de kønsbestemte lønforskelle på europæisk plan. Vi kræver en politik for lønmæssig ligestilling, der bekæmper direkte eller indirekte kønsbestemt løndiskrimination, en politik for lige muligheder beregnet til at anspore kvinder til at have et sammenhængende beskæftigelsesmønster og til at afskaffe kønsbestemt beskæftigelse; og en lønpolitik der reducerer lønforskelle og forbedrer lønnen inden for lavtlønnede og/eller kvindedominerede sektorer.
- **Ligestilling og ligeløn for udstationerede arbejdstagere:** Alle skal have ret til at arbejde overalt i EU, og det er beklageligt, at denne grundlæggende rettighed ikke finder ensartet anvendelse i alle EU-medlemsstater. Dog skal arbejdstagernes og tjenesteydernes frie bevægelighed afvejes mod grundlæggende rettigheder og muligheden for, at regeringer og fagforeninger kan sikre ikkediskrimination og ligebehandling. Vi kan ikke vende det blinde øje til, når udstationerede vandrende arbejdstagere betales mindre i løn end de nationale arbejdstagere, hvorved man sender et signal om, at de betragtes som "tjenesteydelser". Derudover kan situationer, hvor arbejdstagerne i værtslandene presses af lavindkomstkonkurrence fra udstationerede arbejdstagere, føre til fremmedhad og en antiproduktiv vrede mod EU. Det er derfor i alles interesse, at arbejdstagerne nyder de samme vilkår, uanset om de er nationale eller vandrende. De Grønne vil gerne opfordre medlemsstaterne til at lade princippet om ligestilling gælde fra udstationeringens første dag. Efter vores mening er vi nødt til ved hjælp af ændringer i EU-lovgivningen at sikre, at princippet om lige betaling for lige arbejde, arbejdstagernes rettigheder, inklusive strejkeretten samt de kollektive aftaler, der er opnået enighed om på

nationalt eller regionalt niveau, ikke sættes ud af spillet af reglerne for det indre marked.

- **Bekæmpelse af beskæftigelse, der falder uden for de normale standarder:** Mens beskæftigelse, der falder uden for standarderne, kan være gavnlig, hvis den passer til arbejdstagernes forhold og er frivillig, er De Grønne kritiske over for den stigende grad af midlertidig beskæftigelse, uregelmæssige beskæftigelsesforhold og atypiske kontrakter. I mange tilfælde vælges beskæftigelse uden for standarderne ikke frivilligt, og mange arbejdstagere – særligt unge mennesker, migranter og kvinder – er ikke omfattet af de grundlæggende rettigheder for arbejde og sociale rettigheder og undergraver dermed principperne for ligestilling. Vi fordømmer derfor enhver lysky erstatning af regulær arbejdskraft med irregulær arbejdskraft uden nogen bydende økonomisk årsag på arbejdstagernes og befolkningens bekostning. De Grønne foreslår, at alle arbejdstagere sikres rettigheder, såsom passende sikkerhed og beskyttelse i ansættelsen, uafhængigt af deres kontraktmæssige aftaler. Der kræves en lovgivning, som sikrer, at der med det samme gælder de samme grundlæggende regler og lønninger for midlertidige arbejdstagere, som hvis de var ansat direkte af virksomheden selv.
- **Bekæmpelse af sort arbejde:** Den stigende tendens i forskellige EU-lande til sort arbejde og sort økonomi er til skade for økonomien, indebærer manglende beskyttelse af arbejdstagerne, skader forbrugerne, mindsker skatteindtægterne og fører til ulige konkurrence mellem virksomhederne. Derfor har vi behov for en klar og stærk koordinering mellem EU's udøvende myndigheder, arbejdstilsyn og fagforeninger, de administrerende myndigheder for sociale ydelser og skattemyndighederne. Begrænsningen i arbejdstilladelser for visse EU-borgere og vandrende arbejdstagere fra tredjelande medfører en voksende uformel økonomi og udnyttelse af arbejdstagere uden papirer. Vi er nødt til at fokusere på instrumenter og mekanismer baseret på arbejdstagernes grundlæggende menneskerettigheder for at bekæmpe udnyttelse, regulere forpligtelserne i underentrepriser og outsourcing af arbejdstagere for at gøre lovlig beskæftigelse lettere. Vi ønsker en EU-lovgivning, der definerer selvstændig erhvervsvirksomhed og arbejdstagere som et forpligtende ansættelsesforhold for at bekæmpe "falsk selvstændig erhvervsvirksomhed" samt en lovgivning, der skal bekæmpe postkasseselskaber, der kun er oprettet med det formål at tilbyde "tjenesteydelser" til værtslandene for at undgå fuldt ud at skulle anvende værtslandets bestemmelser og regler, navnlig med hensyn til lønninger og arbejdsvilkår.
- **Bekæmpelse af forskelsbehandling og mangfoldighedshåndtering:** En arbejdsplads med lige muligheder og uden forskelsbehandling er grundlaget for et bæredygtigt arbejdsmiljø. De Grønne ønsker en korrekt implementering af EU-direktiverne mod forskelsbehandling, fremme af mangfoldighedshåndtering på arbejdspladsen og foreslår en europæisk sort liste med firmaer, der krænker

grundlæggende sociale rettigheder og arbejdsrettigheder, heriblandt også lovgivningen mod forskelsbehandling.

- **Livslang læring:** Den bedste måde for alle, der ønsker et godt arbejde, er at udvikle sine evner gennem hele livet. I en mere og mere videnbaseret økonomi er det også en nødvendighed for vores virksomheder, hvis de skal have fremgang og være et vigtigt aktiv for vores samfund i forbindelse med de udfordringer, vi står overfor. Det gælder især de store ændringer, som vi er nødt til at gennemføre, hvis det skal lykkes at bekæmpe klimaændringerne. Dette gælder for alle personer i alle sektorer og omfatter også de personlige tjenester, som nogle kunne tro ikke kræver særlige færdigheder. Livslang læring for alle er en absolut nødvendighed til bekæmpelse af lave lønninger og øgning af produkternes og tjenesternes kvalitet. De Grønne foreslår, at der indføres en ny ret til livslang læring for alle støttet af en øgning af EU-midlerne inden for dette område og særlige uddannelsesprogrammer, men også hensigtsmæssig lovgivning, der giver den enkelte mulighed for at fortsætte sin uddannelse livet igennem (f.eks. støtte til ordninger for livslang læring, fleksibilitet til at tage sabbatår i løbet af karrieren, arbejdsgivernes pligt til at tilbyde eller tillade deltagelse i betalte kurser osv.)

Stimulering af alles adgang til godt arbejde

Hos De Grønne har vi det mål at selvstændiggøre alle individer og opmuntre dem til at blive mere aktivt involverede i beskæftigelse eller i selvstændig erhvervsvirksomhed ved at udvikle deres uafhængighed og deres innovative evner. På den anden side understreger vi, at ansvaret for at deltage på arbejdsmarkedet aldrig alene bør bæres af det enkelte individ, især hvis de hører til de udsatte kategorier i samfundet. I en virkelig "aktiv socialstat" er det de offentlige myndigheders ansvar at opstille nogle rammer, hvor individerne kan blive stimuleret til at få et job, og hvor deres livskvalitet og levestandard samtidig er beskyttet, også selvom det ikke lykkes at finde et job. Arbejdsgiverne skal også "aktiveres" i den forstand, at de også bærer et ansvar for ikke at svinge de mere udsatte kategorier. Det offentliges, virksomhedernes og individernes ansvar bør fordeles ligeligt.

Flere medlemsstater har været ret gode til at bekæmpe massearbejdsløshed. Det er de lande, hvis regeringer har været i stand til at skabe et beskyttende og engagerende netværk for de enkelte individer. Desværre har mange af de såkaldte aktive politikker i mange medlemsstater hovedsageligt bestået af at jage de arbejdsløse, når det ikke er lykkedes dem at finde et job. Mens vi hos De Grønne er enige i, at misbrug skal bekæmpes, mener vi også, at det er social tilbagestående og i sidste ende virker mod hensigten, hvis nogle individer helt nægtes sociale ydelser.

Desuden er vi hos De Grønne, som uddybet i det foregående kapitel, ikke enige i idéen om, at alle økonomiske aktiviteter er lige meget værd, og derfor "er et job et job" og skal accepteres af den arbejdsløse uanset arbejdsforhold, arbejdsområde og afstand mellem hjem og arbejde. Der skal tages hensyn til alle disse faktorer, når jobsøgendes individuelle situationer vurderes.

Endelig bør de offentlige myndigheder afholde sig fra betingelsesløse nedskæringer i skatter og sociale udgifter, der kun kan føre til skattemæssig og social dumping. En politik med graduering af disse omkostninger i form af jobskabelse og den sociale sammensætning af virksomhedernes arbejdsstyrke vil være meget mere effektiv.

Konkret fremsætter vi forslag inden for fire områder, der supplerer hinanden.

- **Stimulering af skabelse af nye aktiviteter:**

- ✚ De offentlige myndigheder bør prioritere investering i grøn økonomi og i sektorer, der kræver meget arbejdskraft og giver en social merværdi (personlige tjenester, sundhed, uddannelse osv.).
- ✚ De offentlige myndigheder bør udøve positiv forskelsbehandling til fordel for socialøkonomien (reduktion af de sociale omkostninger for personer, der er ansat i nonprofitsektoren og for økonomiske aktiviteter, der opfylder socialøkonomiske kriterier).
- ✚ De offentlige myndigheder bør udvikle sammenhængende lokale udviklingsstrategier baseret på partnerskaber mellem alle de lokale økonomiske, sociale og kulturelle aktører, således at de samarbejder om at udvikle aktiviteter, der har sammenhæng med de lokale behov, ressourcer og særlige forhold.

- **Stimulering af jobforberedelse:**

- ✚ De offentlige myndigheder bør i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og de offentlige jobformidlinger definere sammenhængende og strukturerede beskæftigelses- og integrationsprocesser, særligt for de udsatte kategorier i befolkningen.
- ✚ Strukturerede processer bør ikke kun fokusere på at forbedre de tekniske kompetencer, men bør også tage de forskellige dimensioner i forhold til udstødelse med i betragtning: boliger, sundhed, kultur, adgang til offentlige ydelser, transport osv.
- ✚ Indholdet i undervisningen bør fokusere på at opnå grundlæggende kvalifikationer (at kunne læse og skrive osv.) og på personlig selvstændiggørelse (selvtillid). Processerne bør indeholde alle trin fra undervisning til arbejde.
- ✚ De offentlige myndigheder bør opstille beskyttende rammer, der sikrer, at de enkelte mennesker kan beholde arbejdsløshedsunderstøttelsen, lige så længe de deltager i en struktureret proces, der giver ubetinget ret til en mindsteindkomst. I forbindelse med "flexicurity" bør sikkerhedselementet komme først og først derefter "flexibility"-elementet, forudsat der findes et forudgående passende og effektivt beskyttelsessystem.

- ✚ Et arbejdes uholdbare karakter (aktivitetsområde, arbejdsforhold, afstand fra hjemmet) bør anerkendes som et gyldigt argument for en arbejdsløs person til at nægte at tage imod et jobtilbud.
- **Stimulering af arbejdstidsfordelingen:**
 - ✚ Kollektivt set bør de offentlige myndigheder i samarbejde med arbejdsmarkedets parter forsøge at sænke maksimumgrænserne for arbejdstid enten på nationalt plan eller sektorniveau. I betragtning af den aktuelle politiske kontekst må prioriteten være at forkaste politikker, der hæver maksimumgrænserne for arbejdstid ("*arbejde mere for at tjene mere*").
 - ✚ Arbejdsproduktiviteten øges, når de ansatte har det godt. Arbejdsgiverne i både den offentlige og den private sektor bør gøre det muligt for de ansatte selv at definere deres tidsplaner, så de passer til deres livsforhold. Det kan f.eks. være, at de ønsker mere fritid i stedet for at tjene flere penge. Dette vil især være vigtigt for forældre med små børn. Muligheder for studieorlov og jobrotation øger også både trivsel og produktivitet.
 - ✚ De offentlige myndigheder bør i samarbejde med arbejdsmarkedets parter fremme progressiv pensionering, således at ældre ansatte opmuntres til trinvist at reducere deres arbejdstid i stedet for at gå direkte fra et fuldtidsjob til fuldtidspensionering.
 - **Stimulering af lige adgang til beskæftigelse:**
 - ✚ Forældreomkostningerne bør opdeles ligeligt mellem mødrenes og fædrenes arbejdsgivere for at sikre, at betalingerne til social sikring ikke diskriminerer mellem kønnene.
 - ✚ Såkaldte sociale virksomheder, der beskæftiger f.eks. langtidsarbejdsløse, bør begunstiges med skattefordele osv.
 - ✚ Lighed bør fremmes ved hjælp af positiv forskelsbehandling. Den offentlige sektor bør gå foran med et godt eksempel ved at rekruttere den mand/kvinde, der repræsenterer det underrepræsenterede køn, blandt lige kvalificerede og kompetente ansøgere.
 - ✚ De offentlige myndigheder og arbejdsmarkedets parter bør aktivt bekæmpe alle former for diskrimination på arbejdsmarkedet og opmuntre til mangfoldighed på arbejdet i alle dens former: både i forbindelse med etnicitet, køn, handicap, religiøsitet eller tro og seksuel orientering. De bør nærmere anses for at være et aktiv for økonomien end en byrde.

Bæredygtige og almene pensioner

Vi hos De Europæiske Grønne lover, at vi vil gøre kampen mod fattigdom i alderdommen og

sikring af et anstændigt liv for de ældre til en af de sociale prioriteter i vores fælles bestræbelser.

Social sikkerhed for de ældre uanset klasse eller position har været et politisk mål, selv lang tid før den moderne velfærdsstat blev skabt. Fattigdom som en almindeligt udbredt tilstand for ældre mennesker var et af de store sociale problemer, velfærdsstaten blev dannet for at klare. Selv over et århundrede efter den moderne socialpolitikks spæde start, er der ikke et eneste europæisk land, hvor fattigdom blandt ældre mennesker er udryddet. Landene har gjort store fremskridt, og i visse lande er der mindre fattigdom i den ældre generation end nogensinde tidligere i historien. Men der er også tendenser til øget fattigdom eller klare tegn på, at fattigdommen helt sikkert vil øges blandt ældre mennesker over de næste 10-15 år, hvis den ikke standses.

De enkelte EU-medlemsstater har mange forskellige pensionssystemer, og deres udvikling er disse medlemsstaters politiske ansvar. På den anden side er der fælles udfordringer i forbindelse med pensionssystemerne, som alle samfund er nødt til at beskæftige sig med.

Det er ikke op til De Europæiske Grønne at definere opbygningen af pensionssystemerne, som har dybe rødder i nationale traditioner. Men uanset systemet og mens vi kæmper imod det markedsorienterede dogme om, at pensionssystemer skal privatiseres for at kunne forblive stabile under demografiske og konkurrencemæssige forhold, er vi nødt til..

...at gøre pensionerne bæredygtige og almene, og derfor foreslår vi hos De Grønne:

- **At regeringerne påtager sig deres ansvar** for at styrke de offentlige pensionsordninger og gøre dem bæredygtige, fordi de er for alle og baseret på solidaritet.
- **At alle pensionssystemer sikrer social retfærdighed og rummelighed** og dermed overvinder de grundlæggende mangler og svagheder, der danner grundlag for fattigdom blandt ældre. Vores mest grundlæggende krav er, at sikring mod fattigdom *i alderdommen* skal være generel og omfatte kvinder og mænd, indfødte og migranter, mennesker fra forskellige erhverv, mennesker som det er lykkedes at sikre beskæftigelse og andre, der har været ude for lange perioder med arbejdsløshed, *eller som aldrig har udført betalt arbejde*. Det er op til den enkelte medlemsstat, om dette mål skal opnås ved hjælp af pensionssystemet eller ved hjælp af systemet for sociale ydelser.
- **Der bør ikke være socialt uretfærdige skattefordele for private ordninger.**
- **Den nødvendige øgning af pensionsudgifterne** er en af hovedårsagerne til en strukturel reform af finansieringen af den sociale sikkerhed, som behandles i det sidste kapitel i dette dokument.

- **Omlægning af pensionsfondenes investeringer:** En stor andel af pensionsfondene anvendes i øjeblikket til spekulation og investeringer i socialt uansvarlige aktiviteter, der ikke er bæredygtige. De Grønne ønsker obligatoriske foranstaltninger, således at deres investeringer omdirigeres til bæredygtig udvikling og socialt ansvarlige aktiviteter.
- **Opnåelse af retfærdighed mellem kønnene i pensionssystemerne:** Størrelsen på bidragene til pensionssystemerne afhænger af antallet af år på arbejdsmarkedet, og dette er ofte en ulempe for kvinderne. Lønforskellene mellem mænd og kvinder medfører også ofte, at kvinder får en lavere pension. Dette ønsker vi at overvinde, fordi vi tror på retfærdighed mellem kønnene. Eftersom mængden af usikre ansættelsesforhold stiger på mange arbejdsmarkeder, styrer de mennesker, der arbejder under disse vanskelige forhold, ofte direkte mod fattigdom i alderdommen. Dette ønsker vi at ændre, fordi vi ønsker at sikre alle mennesker en levestandard, der ligger over fattigdomsgrænsen.
- **At de offentlige pensioner gøres virkeligt universelle:** Eftersom et stigende antal mennesker driver selvstændig erhvervsvirksomhed og derfor ikke deltager i lovpligtige eller virksomhedsrelaterede pensionssystemer, men ikke tjener tilstrækkeligt til at kunne vælge privatfinansierede alternativer, er der stigende fare for, at disse personer ikke er sikret i alderdommen overhovedet. Det ønsker vi at ændre ved at medtage disse mennesker i de offentlige pensionssystemer.
- **Sikring af overførsel af rettigheder og samtidig respekt for skatteforpligtelser:** Efterhånden som flere og flere mennesker bevæger sig mellem forskellige EU-medlemsstater i løbet af deres arbejdsliv, møder de mange forskellige administrative problemer, hvis de ønsker at sikre sig, at de ikke mister noget af den sikring i alderdommen, som de har optjent. Det ønsker vi at overvinde ved at gøre alle pensionsydelse flytbare inden for EU, men samtidig sikre hensynet til den enkelte persons skatteforpligtelser.
- **Sikring af alles ret til en tredje alder:** Takket være offentlige pensionsordninger, private pensioner og bedre sundhedsforhold har et stigende antal mennesker i EU-medlemsstaterne frihed til selv at vælge deres tredje alder, **dvs. til at leve et anstændigt liv mellem pensioneringen, og til man bliver svag på grund af alvorlig sygdom.** Andre med færre sunde leveår og med små eller ingen pensionsordninger mangler denne mulighed. Vi ønsker at udvikle de fleksible pensionsordninger og dermed give alle ret til en tredje alder. Dette kan indebære mulighed for tidlig pensionering for nogle og mulighed for udskydelse af pensioneringen for andre.
- **Fremme af samarbejdet mellem EU-medlemsstater:** Regeringerne i EU-medlemsstaterne bør inden for EU blive enige om at oprette en fælles rapporterings- og diskussionsmekanisme, der hvert år beskæftiger sig med landenes pensionssystemer. Dette vil skabe mere gennemsigtighed og gøre det muligt at sammenligne, hvor effektive de forskellige nationale pensionssystemer er

til at afhjælpe fattigdomsproblemet, særligt blandt de mere ugunstigt stillede grupper som f.eks. ældre kvinder, forældre i store familier, mennesker med usikre ansættelsesforhold og arbejdsløse. Europaparlamentet og de nationale parlamenter bør indbydes til at diskutere disse rapporter og dermed hjælpe de nationale parlamenter med at udforme en lovgivning, der kan bruges til at overvinde fattigdom i alderdommen.

Et liv med et godt helbred – en grundlæggende menneskeret

Et godt helbred er en grundlæggende forudsætning for et godt liv, og for De Grønne er det at forhindre sundhedsskader første trin på vejen til at nå dette mål. Vores helbred påvirkes af miljøets kvalitet. Det gælder især vand og luft. I vores samfund findes der så mange tilfælde af kræft, at det er blevet den hyppigste dødsårsag. Klimaændringerne giver os nye sundhedsmæssige udfordringer efterhånden som sygdomsmønstrene ændrer sig og vil påvirke de udsatte. Vores helbred påvirkes også af kvaliteten af den mad, vi spiser, af de arbejdsforhold, vi lever i, af vores boligkvalitet, af den måde, vi bevæger os på i vores miljø osv. For os er der ikke meget mening i at forsøge at afhjælpe effekten af alle disse faktorer, der påvirker vores helbred, hvis vi ikke løser de tilgrundliggende problemer først.

Da det at have et godt helbred er en af de mest grundlæggende menneskerettigheder, mener vi hos De Grønne, at ansvaret for at definere både den præventive og den plejerelevante sundhedspolitik bør ligge hos de enkelte regeringer. Sundhedspleje er en tjeneste af almen interesse, og derfor skal den almene interesse i tilfælde af uoverensstemmelser prioriteres højere inden for dette område end markedslogikken.

Regeringernes første mål bør være at sikre, at alle i samfundet har adgang til sundhedspleje af god kvalitet. Ingen bør lades tilbage uden sundhedspleje uanset deres status i samfundet. Dette kræver en særlig fokusering på de mest udsatte sociale grupper, fordi generel dækning og overkommelighed bør være hovedmålene for enhver bæredygtig sundhedspolitik. Desuden mener vi hos De Grønne, at alle mennesker bør have adgang til sundhedspleje, inklusive mental sundhedspleje, så tæt som muligt på deres bopæl. Dette kræver et tæt og varieret netværk af sundhedstjenester lige fra praktiserende læger, borgersammenslutninger og lokale hospitaler til store institutioner, der er i stand til at klare de vanskeligste sager. I denne sammenhæng mener vi, at den praktiserende læge og andre nære specialister (børnelæger, gynækologer, tandlæger osv.), som har et varigt og privilegeret forhold til deres patienter, skal spille en vigtig rolle i sikringen af en virksomhedsfuld og effektiv sundhedspleje.

Mange konkrete foranstaltninger, særligt forebyggende foranstaltninger, der bidrager til et sundt samfund, er skitseret andetsteds i dette og andre dokumenter fra De Europæiske Grønne. Mere specifikt i forbindelse med sundhedspleje.

...foreslår vi hos De Grønne:

- **At regeringerne aktivt fremmer en sund livsstil** ved at støtte sund adfærd i forbindelse med mad, fysisk aktivitet, fritidsaktiviteter, forbrug af alkohol, tobak og

andre stoffer, familieundervisning, forhindring af seksuelt overførte sygdomme (inkl. hiv) osv. Der bør ofres særlig opmærksomhed på ansvarlige kørevaner, da trafikuheld stadig er en vigtig årsag til dødsfald over hele Europa. Dette bør opnås ved at iværksætte kampagner og øge antallet af undervisningsprogrammer rettet mod børn.

- **At EU og de enkelte regeringer forbedrer lovgivningen om et sikkert og sundt arbejdsmiljø:** Vi mener, at arbejdstagere bør beskyttes mod farer som f.eks.: støj, solstråling og anden stråling, arbejde i ekstreme temperaturer og lange arbejdstider. Indsatsen for håndhævelse af lovgivningen skal øges på dette område.
- **At EU afskaffer alle resterende støtteordninger for tobaksindustrien,** som stadig er en del af den fælles landbrugspolitik.
- **At EU opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde** om at forbedre deres sundhedssystemers kvalitet. Vi hos De Grønne foreslår handling på EU-plan, der øger standarden for behandling af særlige helbredstilstande ligesom de tiltag, der er på vej i forbindelse med kræftbehandling. I sidste ende bør EU-lovgivningen definere minimumsstandarder for kvaliteten inden for sundhedspleje.
- **At regeringerne træffer foranstaltninger for at sikre, at der er tilstrækkeligt veluddannet medicinsk personale til rådighed** i EU nu og i de kommende år. Der skal uddannes og oprettes et tilstrækkeligt antal stillinger til læger, særligt praktiserende læger, sygeplejersker og paramedicinsk personale, således at der kan etableres et fintmasket og alsidigt plejenetværk.
- **At man beskæftiger sig med problemer inden for grænseoverskridende sundhedspleje** for at forbedre koordineringen af sundhedsplejesystemer mellem medlemsstaterne, så det sikres, at det voksende antal personer, der flytter fra et land til et andet, ikke bliver mødt af unødvendige problemer. Derudover skal der træffes foranstaltninger for at afklare ansvarsområderne i tilfælde af grænseoverskridende sundhedspleje og for at sikre, at borgernes mulighed for at vælge at blive behandlet inden for EU og få godtgjort sine udgifter ikke er til fare for de nationale sociale sikkerhedssystemer og sundhedsplejesystemer.
- **At der sørges for koordinering på EU-plan for at bekæmpe svindel og korrupktion** inden for sundhedstjenesterne på tværs af landegrænserne, således at pengene bliver brugt på sundhedspleje. F.eks. ønsker vi en bedre administration af den grænseoverskridende koordinering af sundhedsydelse samt en mere effektiv bekæmpelse af salg og brug af forfalsket medicin.
- **At der udvikles og videreføres infrastrukturer inden for sundhedsplejen,** der ikke er afhængige af ordninger som f.eks. såkaldte offentligt/private partnerskaber, der tilbyder faciliteter i dag, men på bekostning af morgendagens skatteydere.

- **At der tilskyndes til demokratisk styring af de nationale sundhedssystemer** f.eks. ved at involvere patienterne.

Social velfærd – en værdi, ikke blot en udgift

Det varierer fra land til land, hvordan velfærdsstaten finansieres. Finansieringen sker enten ved hjælp af skatter eller sociale bidrag baseret på arbejde. De fleste lande tenderer mod at have en blanding af de to finansieringsformer.

De fleste velfærdsstaters systemer har af forskellige årsager haft finansielle vanskeligheder inden for de seneste to årtier. For det første har arbejdsløshed og social udstødelse øget udgifterne i mange lande. For det andet har der været et stigende behov for sundhedspleje på grund af aldringen i vores samfund, nye sygdomme og dyrere og dyrere behandlinger. For det tredje har befolkningens aldring betydet, at det beløb, samfundet skal bruge til pensioner, er steget: Flere pensionister lever af flere pensioner i en længere periode, og velfærdsstaten skal opfylde et stigende krav, nemlig afhængighed i den fjerde alder. For det fjerde er de enkelte lande nødt til at bruge flere penge på uddannelse i en økonomisk konkurrence, hvor arbejdstagernes kvalifikationer er meget vigtige. Sidst, men ikke mindst, har skattek konkurrencen og skattely reduceret de midler, som medlemsstaterne har til rådighed til at finansiere de stigende krav. F.eks. er firmabeskatningerne faldet med gennemsnitligt ti procentpoint i faste priser inden for EU i de seneste ti år på grund af skattemæssig konkurrence mellem medlemsstaterne.

Vi anerkender nødvendigheden af at løse de finansielle problemer i vores velfærdssystemer, men vi mener ikke, at løsningen er den sædvanlige kombination af privatisering og af en svækkelse af velfærdsydelse. For mange mennesker er sociale ydelser (pensioner, arbejdsløshedsunderstøttelse osv.) den eneste indtægt eller en investering, som de skal bygge fremtiden på (uddannelse osv.).

Da vi aldrig nogensinde har været så "rige" målt ud fra BNP vil det være et paradoks, hvis vi ikke er i stand til at finansiere socialprogrammer for at imødegå risici, som vi tidligere kunne forhindre. Hos De Grønne er vi overbevist om, at man for at kunne klare både den demografiske udvikling og forbedre den sociale integration i Europa som helhed er nødt til at øge den procentdel af BNP, der afsættes til velfærd, selv når man tager den positive virkning af forebyggende sundhedspleje og faldet i arbejdsløsheden med i betragtning. Dette anser vi både for at være en etisk forpligtelse og en investering i vores fremtid.

I denne sammenhæng foreslår vi hos De Grønne følgende foranstaltninger:

- **En ny grøn reform:** et samordnet initiativ fra EU og medlemsstaterne til at skabe en ny bølge af grønne investeringer, der kan forberede vores økonomi på perioden efter olien og forhindre yderligere klimaændringer. Dette vil samtidig øge velfærdssystemets indtægter og reducere arbejdsløsheden, fordi disse investeringer vil skabe millioner af jobs inden for områder som f.eks. vedvarende energi, kollektiv transport, økologisk landbrug, grøn produktion osv. (se dokumentet "A Green Economic Vision for Europe" (en grøn økonomisk vision for Europa), hvis du ønsker

yderligere oplysninger).

- **At forebyggende sundhedspleje får højeste prioritet**, og man bevæger sig væk fra de sundhedssystemer, der kun beskæftiger sig med at kurere. Forebyggelse kan reducere de samlede omkostninger til pleje (med færre orlovere, mindre medicin osv.), hvilket giver et mere effektivt sundhedssystem, der er godt for både vores helbred og for økonomien.
- **At det finansielle grundlag for velfærdssystemerne gøres bredere**, f.eks. ved at medtage skatter på udbytter, kapitalgevinster, energiforbrug osv. Kapitalen og virksomhederne må betale deres del af skatterne og de sociale bidrag, hvilket også indebærer, at intensiteten og effektiviteten i kampen mod skattemæssige og sociale bedragerier og unddragelser øges. Et punkt, hvor EU kan være yderst nyttig, er at fastlægge og håndhæve harmoniserede beskatningsgrundlag samt differentierede² minimumsskattesatser inden for disse områder. Et virkeligt socialt Europa fungerer ikke uden et skattemæssigt Europa.
- **Afskaffelse af uretfærdige skattefordele for private pensioner**: Flere lande har introduceret ordninger, der skal tilskynde folk til selv at spare op til deres pensioner. I mange tilfælde ville disse offentlige penge blive brugt mere retfærdigt og effektivt, hvis de blev overført til de offentlige pensionsordninger. Der bør ikke være socialt uretfærdige skattefordele for private ordninger.
- **Gennemgå arbejdsgivernes skattelettelser og rabatter på sociale bidrag kritisk**: Mange europæiske lande har belønnet arbejdsgiverne med alle former for skattelettelser og rabatter på sociale bidrag. Vi mener, at effektiviteten ved disse fordele skal gås omhyggeligt efter i sømmene (f.eks. antallet og kvaliteten af de job, der bliver skabt). Hos De Grønne går vi ind for at udforme skatter og sociale bidrag ud fra sociale og miljømæssige kriterier.

Vejnen frem

Opbygningen af et socialt Europa er et mantra, som mange har gentaget gennem årtier. Men selvom Unionen har en levestandard, der er blandt de højeste i verden, står vores kontinent over for alvorlige sociale problemer. Forskellen i indkomsterne er stigende. Sygdomme, som vi troede var udryddet, kommer tilbage. For mange børn falder uden for vores uddannelsessystemer. Mange ældre lever under uværdige forhold. Forskelsbehandling er stadig en realitet alt for mange steder. Finansieringen af pensioner og sundhedssystemer er i fare.

² F.eks. en relativt lav minimumsskattesats for alle nye medlemsstater i indhentningsperioden og en højere for de gamle EU-medlemsstater.

Hos De Grønne mener vi, at et socialt Europa ikke kun er et rart vedhæng til EU's indre marked. Et socialt Europa, der virkelig giver alle mulighed for at leve et tilfredsstillende liv inden for denne planets grænser og i solidaritet med alle mennesker på jorden og de fremtidige generationer, er en integreret del af den europæiske identitet og en af de vigtigste faktorer for fremtidig succes. Et liv med et godt helbred og en anstændig indkomst i hjem, der virkelig fortjener dette navn, med muligheden for at udvikle ens evner og færdigheder hele livet igennem, med et arbejde der giver tilfredsstillelse og skaber værdi for den enkelte og for samfundet, mulighed for at opbygge en familie og at leve et langt og sundt liv i et samfund uden forskelsbehandling: Det er alt sammen løfter, som Europa har til alle borgere, uanset deres etniske oprindelse, alder, køn, religion eller tro, seksuel orientering eller handicap.

Opfyldelsen af dette løfte må nu igen blive kernen i regeringernes arbejde rundt i Europa. EU må nu på højeste plan vise lederskab og initiativ ved at definere ambitiøse mål og sætte standarden inden for socialpolitik. Og disse mål må ikke være mindre bindende end dem, EU satte sig for skabelsen af det indre marked eller euroen. For De Grønne er sociale mål ikke mindre vigtige end økonomiske og finansielle mål.

Som historien har vist, står stigende sociale standarder ikke i modsætning til økonomisk udvikling. Tværtimod er en underminering af disse standarder den sikreste vej for Europa til at komme ind i en nedadgående spiral, der som helhed vil gøre os fattigere. Europa var ganske vist i front med udnyttelsen af denne planet, men også med opbygningen af et mere socialt bæredygtigt samfund. På et tidspunkt hvor alle omkring os ikke blot ønsker materiel komfort, men også en væsentlig forbedring af deres livskvalitet, er det ikke øjeblikket, hvor vi skal opgive denne drøm. Det er nærmere nu, alle mennesker på planeten sammen skal slå ind på en bæredygtig udvikling, der har lært af fortiden, ved drastisk at reducere vores forbrug af ikkevedvarende ressourcer og vores emissioner af drivhusgasser.

Udviklingen hen mod denne nye reform for Europas og verdens indbyggere vil ikke ske af sig selv. Udfordringerne er afskrækkende: Det er ikke en nem opgave at sørge for uddannelse, sikre sundhedsområdet og gøre det overkommeligt for alle, bekæmpe fattigdom og forskelsbehandling, mens man holder de sociale systemer i god finansiell form. Det vil kræve, at alle aktører inddrages. Regeringerne lige fra lokalt til europæisk plan er ansvarlige over for deres borgere og må genvinde initiativet og omdefinere prioriteterne hen mod de sociale mål. Kort sagt er det mennesket, der igen skal være hovedpunktet på dagsordenen. Virksomheder i alle størrelser må også tage disse nye udfordringer op. Generering af aktieudbytte som mål skal på en afbalanceret måde erstattes af en generering af interessentkapital. Men det er også op til os alle som borgere ud fra vores forskellige udgangspunkter, f.eks. som forbrugere, som studerende, som arbejdstagere (lønmodtagere eller ikke) og som erhvervsfolk, at opføre os ansvarligt. Selvom vi alle vil få fordel af et virkeligt socialt Europa, vil det ikke blive en realitet, før vi alle tager vores del af den opgave, uanset hvor stor eller lille den måtte være, som det er at opbygge dette nye samfund.

11. oktober 2008

Montreuil, Frankrig